

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24563/2024
19.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца мал. АА из ..., чији је законски заступник мајка, ББ из ..., а чији је пуномоћник Владимир Ђорђевић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., ради измене одлуке о издржавању и по противтужби туженог-противтужиоца ВВ из ... против тужене ББ из ..., ради измене одлуке о поверавању детета, одлучујући о ревизији противтужене ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 379/2023 од 30.07.2024. године, у седници одржаној 19.12.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 379/2023 од 30.07.2024. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П2 50/2023 од 16.06.2023. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да, као отац, на име издржавања малолетног детета АА плаћа износ од 10.000,00 динара месечно, почев од 16.06.2023. године, као дана пресуђења, па убудуће док за то постоје законски услови до 05.-ог у месецу за текући месец, на текући рачун законског заступника мал. АА, мајке ББ из ... бр. ... који се води код ... банке а.д. Београд, док је захтев за обавезивање туженог на плаћање износа од 10.000,00 динара за период од 04.12.2017. године, као дана подношења тужбе па до 16.06.2023. године, одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да се том пресудом мења пресуда Основног суда у Врању П2 264/12 од 26.04.2013. године у ставу трећем изреке, у погледу висине издржавања, као и у погледу текућег рачуна на који ће тужени вршити уплату доприноса у издржавању мал.детета, док је у свему осталом остала неизмењена. Ставом трећим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца којим је тражио да се промене пресуда Основног суда у Врању П2 264/12 од 26.04.2013. године, односно П2 126/14 од 11.02.2015. године и да се мал. АА, рођен ...2010. године повери њему, као оцу, на самостално вршење родитељског права, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог ВВ којим је тражио да се обавезе тужена ББ, као мајка да на име издржавања мал. АА плаћа износ од 15.000,00 динара месечно, почев од 01.06.2020. године, па убудуће, док за то постоје законски услови, од 01.-ог до 05.-ог у месецу за текући месец, тако што ће уплате вршити на рачун туженог ВВ бр. ... са позивом на бр.

... код ... банке у ..., те да се начин одржавања личних односа између мал. АА и тужене ББ, као мајке, одвија кад год мајка, односно дете то пожелеле и кад за то постоје реалне околности, без временског ограничења, као неоснован. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж2 379/2023 од 30.07.2024. године, укинуо пресуду Основног суда у Врању П2 50/2023 од 16.06.2023. године и пресудио тако што је одбио тужбени захтев мал. АА, којим је тражио да се обавезе тужени ВВ, да, као отац, на име његовог издржавања плаћа износ од 10.000,00 динара месечно, почев од 16.06.2023. године, као дана пресуђења, док за то постоје законски услови, до 05.-ог у месецу за текући месец, на текући рачун законског заступника мал. АА, мајке ББ из ... који се води код ... банке а.д. Београд, па је, с тим у вези, одбијен захтев за измену пресуде Основног суда у Врању П2 264/12 од 26.04.2013. године, у погледу висине издржавања, као и у погледу текућег рачуна на који ће тужени вршити уплату доприноса у издржавању мал. детета, док је усвојен противтужбени захтев туженог – противтужиоца ВВ и измењене пресуде Основног суда у Врању П2 264/12 од 26.04.2013. године и П2 126/14 од 11.02.2015. године, у делу одлуке о поверавању детета, тако што је мал. АА из ..., рођен ...2010. године, поверен на самостално вршење родитељског права оцу ВВ, а тужена ББ, као мајка, обавезана да на име издржавања мал. АА плаћа износ од 15.000,00 динара месечно, почев од 27.07.2020. године, као дана подношења противтужбе, па убудуће, док за то постоје законски услови, до 05.-ог у месецу за текући месец, тако што ће уплате вршити на рачун ВВ из ... код ... банке у ... и уређен начин виђања мал. АА и мајке ББ, тако што ће дете и мајка да се виђају кад год пожелеле, када за то постоје реалне околности, без временског ограничења, а свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, противтужена ББ је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени-противтужилац је доставио одговор на ревизију противтужене.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), и одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/05 ... 6/15), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, мал. АА рођен је ...2010. године, а брак његових родитеља, ББ и ВВ, разведен је правноснажном пресудом Основног суда у Врању П2 264/12 од 26.04.2013. године, којом је он поверен на самостално вршење родитељског права мајци ББ, уз обавезу оца ВВ да доприноси његовом издржавању износом од 5.000,00 динара месечно, почев од 07.05.2012. године па убудуће. Мал. АА је школске 2022/2023 године завршио седми разред основне школе. Није проблематичног понашања у школи, а до четвртог разреда имао је одлични успех и просечну оцену 5,00 на крају школске године. У петом разреду просек оцена је био

4,50, а на крају шестог разреда остварио је врло добар успех и просечну оцену 3,50. Од јуна месеца 2020. године, мал. АА живи код оца ВВ. У одгајању мал. АА, ВВ помажу његови родитељи, отац рођен 1949. године и мајка рођена 1946. године. Мајка ББ рођена је ...1980. године и ради као ... у салону који је у њеном власништву, а налази се у приземљу куће њених родитеља. Кућа у којој ББ живи је двоспратна, састоји се од четири собе, ходника и купатила. Брат ББ са породицом живи на првом спрату куће, а ББ на другом спрату са њеним родитељима. У свом ... салону ББ остварује месечна примања од око 60.000,00 динара и прима дечији додатак за мал. АА од 4.900,00 динара. ВВ рођен је ...1971. године у ..., завршио је средњу ... школу, смер ..., а живи у ... у кући својих родитеља. Према Извештају Управе граничне полиције МУП-а РС од 12.06.2023. године, тужени ВВ је, након што је мал. АА прешао да живи са њим, више пута током 2021, 2022. и 2023. године напуштао Републику Србију, тако што, због природе посла, повремено борави у иностранству (Бугарској, Косову, Хрватској и осталим земљама Европе). Центар за социјални рад ... је у свом извештају од 08.04.2020. године навео да мајка има родитељске компетенције да задовољи све потребе мал. детета. Обезбедила је сигурно и безбедно окружење за дете које има устаљену рутину, тако што се зна када устаје, када је време за оброке, када учи и пише домаће задатке, иде у школу, похађа ваннаставне активности, игра се са другом децом, колико користи интернет и шта гледа на интернету. Редовно прати АА школска постигнућа, одлази на родитељске састанке и позиве наставника и активно учествује у решавању актуелних проблема. Развија осећај код детета да је вољено и жељено, улива осећај сигурности, топлине, поштовања и стимулише дете да се бави разним активностима. Мајка јасно поставља границе које морају да се поштују, развијајући код детета модел моралних вредности и одговорности. Када је АА код ње, увек зна распоред својих активности и за мал. АА је она ауторитет, јер је свестан да не може да се понаша како он хоће, већ по правилима које поставља родитељ. Мајка детету пружа стабилно породично окружење и могућност за нормалан раст и развој, при чему детету не брани да се виђа са оцем и да одржава контакте са широм очевом породицом. Дете је чисто, уредно и одевено у складу са својим годинама, полом и временским приликама. Што се тиче очевих компетенција, нејасна је мотивација оца за преузимање непосредне брине о мал. детету, с обзиром да није учествовао у поступку пред Центром за социјални рад ..., иако је рекао да ће се одазвати није се одазивао позивима, па самим тим није ни могао да пружи информације о свом родитељском ангажману и искуству. Због тога, родитељске компетенције оца нису процењене. Узимајући у обзир да су родитељске компетенције мајке очуване, да препознаје потребе свог детета, са којим је изградила однос поверења и подршке, учествује у задовољавању свих његових потреба, тако што је дете задовољно, сигурно и безбедно, укључено у школске и ваннаставне активности, мишљење је Центра за социјални рад да није у интересу мал. детета да се измени одлука о његовом поверавању, јер мајка може да задовољи све потребе мал. детета, поготово што поставља циљеве и границе у васпитању, а то је битно за тренутни узраст и оптимални раст и развој детета. Центар за социјални рад ... је 15.05.2023. године покушао спровођење комплетне стручне процедуре, тако што је обављен разговор са мајком, реализоване су теренске посете у оба домаћинства родитеља, прибављен извештај из школе коју мал. АА похађа, међутим, отац ВВ није дозволио обављање разговора са дететом без његовог присуства. ВВ живи у кући својих родитеља где користи приземни део куће који се састоји од великог дневног боравка, дечије собе, спаваће собе и купатила. Током теренске посете 26.04.2023. године, у домаћинству оца затечени су АА и његови баба и деда по оцу. Отац је 04.05.2023. године довео мал. АА у просторије Центра, али је одбио да изађе из

канцеларије како би био обављен разговор са мал. АА. Центар за социјални рад у Нишу није био у могућности да да своје мишљење о родитељској компетенцији оца, имајући у виду да је ВВ показао висок степен несарадње са стручним радницима тог Центра. У Извештају школе наведено је да је мал. АА редован на настави, али да је незаинтересован за наставне садржаје и сопствени успех, да отац долази редовно на родитељске састанке и да оба родитеља имају редовну телефонску комуникацију са наставницима и разредним старешином, у случају одсуствовања мал. АА. Из Извештаја Центра за социјални рад следи да родитељско ангажовање оца, као и његове родитељске компетенције није могуће проценити, пошто он није учествовао у поступку и није дозволио индивидуални разговор са дететом, а што би били валидни подаци за овај аспект процене. Мајка препознаје важност адекватног надзора над понашањем детета, структуру и границе, тако што јасно поставља правила и инсистира на њиховом поштовању, трудећи се да код детета развија просоцијални модел понашања. Емотивно је привржена детету, топла и заинтересована. Мал. АА је у време када је брак његових родитеља разведен имао три године, док сада има 14 и по година, завршио је основну школу и уписао средњу школу. Последње три године живи са оцем, где има своју собу и жели да настави да живи у кући са оцем, не више са својом мајком. Изјаснио се да му нико не брани да виђа мајку и да је виђа сваког дана јер свраћа код ње. Сам је одлучио да пређе да живи код оца, нико га на то није присилио, пошто му је код оца боље, јер има своју собу, нема забрана у понашању, а мајку виђа кад год пожели и нико му не брани да иде код ње.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца мал. АА за повећање износа његовог издржавања од стране оца, туженог, ВВ, а одбио противтужбени захтев туженог-противтужиоца ВВ за измену одлуке о поверавању мал. детета, поверавањем мал. АА њему на самостално вршење родитељског права, уз обавезу тужене ББ да доприноси издржавању мал. детета износом од 15.000,00 динара месечно, почев од дана подношења противтужбе, па убудуће, применом одредбе члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, члана 65, 73, 154. став 1, 160. и 164. Породичног закона, руководећи се најбољим интересом мал. детета, на основу чињенице да је најбољи интерес детета да живи са мајком, којој је и поверен на самостално вршење родитељског права, и поред тога што је изразио мишљење да жели да живи са оцем. Првостепени суд налази да жеља мал.детета да живи са оцем није у складу са његовим најбољим интересом, посебно имајући у виду да је тужени ВВ, више пута током последње три године, био одсутан из земље по више дана, а да је мал. АА остављао код својих родитеља који су старости преко 70 година. Његово одсуствовање од куће и неадекватни надзор над мал. дететом, по оцени суда, одразило се на успех мал. АА у школи, тако што је мал. АА, док је живео са мајком и био под њеним надзором и васпитањем, имао одличан успех, док је сада његов успех слабији.

Другостепени суд је првостепену пресуду укинуо и пресудио тако што је тужбени захтев мал. тужиоца за повећање издржавања одбио, а усвојио противтужбени захтев туженог, тако што је њему дете поверио на самостално вршење родитељског права, а обавезао тужену ББ, као мајку, да доприноси издржавању мал. АА износом од 15.000,00 динара месечно, почев од дана подношења противтужбе, па убудуће, применом одредбе члана 6. став 1. и 26. Породичног закона, налазећи да је у најбољем интересу мал. детета да буде поверено оцу на самостално вршење родитељског права. Разлог за овакво одлучивање је пре свега изјашњење детета, које је способно да

формира своје мишљење и коме се мора посветити дужна пажња, при том имајући у виду да у последњих неколико година дете живи у домаћинству оца, да жели да остане код оца и да је у узрасту од 14,5 година. Полазећи од потреба детета, као повериоца издржавања и могућности тужене, као дужника издржавања, другостепени суд је тужену обавезао да доприноси издржавању мал. детета износом који ће детету обезбедити такав ниво животног стандарда какав ужива и родитељ, дужник издржавања. Другостепени суд је уредио начин виђања детета и родитеља, који сада не врши родитељско право тако да ће се дете и мајка виђати кад год то пожелу, без временског ограничења, имајући при том у виду реалне околности, односно да се дете изјаснило да му нико не брани да виђа мајку, да често одлази код ње, а и изјашњење мајке да је у свакодневном контакту са својим дететом.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право, а због тога је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета – "Службени гласник ФНРЈ", међународни уговори бр. 15/90, "Службени гласник СР", међународни уговори бр. 4/96 и 2/98), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интерес детета биће од првенственог значаја. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља и других појединаца, који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.). Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

На основу одредбе члана 62. Породичног закона, дете има право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпуни развој. Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у брачним односима, јер је тако прописано одредбом члана 270. Породичног закона.

У конкретном случају, родитељске компетенције туженог ВВ, као оца, нису оцењене, јер се он није одазвао позивима Центра за социјални рад ..., који, због тога, суду није био у могућности да да своје мишљење и процену његових родитељских компетенција, док Центар за социјални рад у Нишу такође није био у могућности да о томе да своје мишљење, јер је отац ВВ показао "висок степен несарадње са стручним радницима тог Центра". Код таквог стања ствари, нејасан је закључак другостепеног суда да је у најбољем интересу мал. АА да буде поверен оцу на самостално вршење родитељског права. То што се дете изјаснило да жели да живи код оца, није довољно за закључак да је таква одлука у његовом најбољем интересу. Чињеница да дете у последње три године, од када живи код оца, остварује слабији успех у школи у односу на период када је живео код мајке, свакако не иде у прилог закључку да је у његовом интересу да живи код оца, посебно што је дете своје мишљење образложило

чињеницом да му је код оца боље јер тамо има своју собу и нема "великих забрана". Дете има право да живи са родитељима и право да се родитељи о њему старају, пре свих других, у смислу одредбе члана 60. став 1. Породичног закона. С тим у вези, то што се о мал. АА превасходно старају родитељи његовог оца, јер отац, због природе посла који обавља, често и дуже време борави у иностранству, супротно је праву детета да живи са родитељима и такође није у његовом најбољем интересу. Све наведено другостепени суд није имао у виду при одлучивању побијаном пресудом, па је његов закључак да је у најбољем интересу мал. АА да буде поверен оцу на самостално вршење родитељског права заснован на чињеничном стању које је непотпуно утврђено. Одлука о издржавању детета и одржавању личних односа детета и родитеља који не врши родитељско право зависи од одлуке о евентуалној измени одлуке о поверавању детета мајци на самостално вршење родитељског права, па је и она укинута.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд поступи по налозима из овог решења, како би имао могућност да, на основу потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, правилном применом материјалног права донесе нову одлуку.

На основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић